

Narva mnt 92, Tallinn
 Restaureerimisprojekt ja muinsuskaitsejärelvalve:
 OÜ T-Linnaprojekt, arhitekt Tiina Linna
 Sisekujundus: Saha In OÜ, arhitektid Külli Salum ja Riina Harik
 Ehitaja: IPartner Ehitus OÜ
 Tellija: OÜ Villa MR

VILLA MON REPOS' INTERJÖÖRID

Timo Aava

Tallinna villa Mon Repos' kõige kuulsam ja dokumenteeritud aeg jääb teise maailmasõja eelsetesse kümnenditesse, mil seal tegutses mitu restorani, näiteks Esplanade ja Park. Mon Repos' nimega restoran avati villas, mille toonane aadress oli Narva mnt 68, aastal 1922. Sellest sai kohe tippklassi toidukoht, mille kööki peeti üheks parimaks linnas, kuigi selle tase käis kiiresti alla. Külalisteks oli Tallinna koorekiht ja paljud välismaalased.

Restorani teisel korrusel tegutses kasiino, mille tornist sai peremees eri suundadest tulijaid jälgida. Hasartmängudega tegelemise tõttu korraldati toidukohale haarang ja see suleti mõneks ajaks Siseministeeriumi otsusel.

Ajakirjanduses kirjutati, et Mon Repos on rahvusvahelise spionaaži ehk Nõukogude Venemaa luure keskus Tallinnas. Rahva seas oli villal hoopis Vene valgekaartlaste koha maine. Restorani menükust näitab asjaolu, et 1923. a juhtis just Mon Repos' restoran (tollase nimega Park) linnale makstavate trahterimaksude nimekirja 1 100 000 margaga.¹

Nõukogude ajal hoone riigistati ja kujundati korterelamuks. Aastatel 1966–1971 ehitati villa ja Narva maantee vahele Voldemar Herkeli projekteeritud kohvik Kadriorg.

2010. a sügisel alustatud restaureerimistöode käigus tugevdati hoone konstruktsioone, taastati katus, restaureeriti fassaadid ja avatäited. Sisuliselt päästeti villa nende

töödega hävimisest, kuna korduvalt põlenud ja kasutuseta hoone seisukord oli muutunud väga halvaks. Villa sisemus jäi mitmeks aastaks oma järke ootama.

Uuesti alustati restaureerimist 2016. a alguses ja tööd lõpetati sama aasta sügiseks. Pikalt kasutuseta seisnud villast sai nüüd taas restoran.

Interjööris ei olnud väärtuslikke detaile eriti palju säilinud, seepärast tuli peaaegu kogu siseviimistlus teha uus. Vähesena olid alles mõned siseüksed, Kadrioru pargi poolse veranda laelaudis koos karniisidega, kaks puidust sisetreppi, tornipõranda laudis ja veidi parketti esimese korruse saalis. Keldrikorrusel olid võlvid ruumid paeplaatidest põrandaga.

Sisekujundusprojekt nägi ette suurema osa seinte viimistlemise neutraalselt helebeežiks. See ei ole algne värvilahendus, kuid loob restoranimiljööle fooni. Esimese korruse kesksesse saali tehti dekoratiivne laudislagi. Ehkki andmed sellise lae kohta villas puuduvad, ei saa välistada, et seal oli kunagi sarnane lagi. Enne eelmisi restaureerimistöid olid säilinud lihtsad peegelvõlvid ja lihtne stukkrosett laes. Ajalooliselt on sellist tüüpi laudislaed olnud iseloomulikud just suvilatele ja kuursaalidele, lähikonna sarnase näitena võib tuua Liberty kompleksi Egon Kochi suvila saali lae.

Interjöörides olnud ajaloolised detailid restaureeriti. Esimese korruse saali keskel olnud ovaalse kujuga par-

(1) Villa Mon Repos Kadrioru pargi poolt. Foto Timo Aava (2) Esimese korruse saal. Foto Uku Peterson

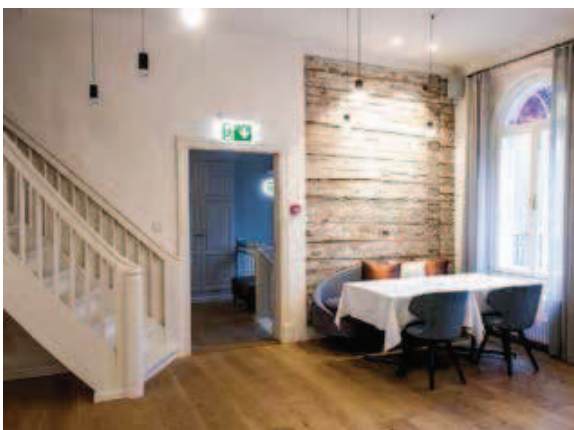
(3)

ketist õnnestus halva seisukorra tõttu säilitada ja komplekteerida ainult väike osa. Ülejäänud saalide põrandad kaeti tammepuidust laudisparketiga. Veranda seinakonstruktsioonidest avastatud puudust sammaste eeskujul valmistati saali neli täis- ja neli poolsammast, mis eraldavad saali ja verandasid. Teise korruse saalis on eksponeeritud ehitise puitkonstruktsioonide fragment. Keldrikorrust ilmestavad mõned võlviitud ruumid.

2010.–2011. a tööde käigus restaureeriti hoone väline kehand, kuid mitte täielikult. Seekordsete tööde käigus taastati ajalooliste fotode põhjal katuse dekoratiivne plekist ehisrinnatis, vitraažklaasid torni ja verandaakende ülaosas ning rõdude malmvalus piirded sepiSPIIRETENA. Lähiajal taastatakse katust kaunistanud ehisvaasid. Fassaadide restaureerimise käigus taastati küll kõik aknad, kuid mõni neist algsest veidi lihtsama jaotusega. Keerulisema jaotusega ajalooliste akende taastamine eeldanuks peaaegu kõikide raamide ulatuslikku ümberehitust, mistõttu jääb õige jaotuse taastamine oma aega ootama. Et fassaadide korrastamisest on möödunud omajagu aega, tuleks need peagi üle värvida.

(4)

Mälestiste kohandamine nüüdisaja kasutusotstarbele tähendab peaaegu alati keerulisi vaidlusi ametkondade, tellija, ehitaja ja muinsuskaitsete vahel ning tihtipeale mitte just ideaalseid kompromisse. Erandiks ei ole ka villa Mon Repos. Restorani moodne köögiosa võtab enda alla ühe tiiva kaks korrust ja koos lisaruumidega peaaegu kogu keldri ning nende ühendamise eeldas uute treppide rajamist. Vahest kõige suurem muudatus on Päästeameti nõudel lisatud evakuatsioonitrepp välisseinal, mis endise Musta Luige poolsesse nurka paigutatuna siiski eriti silma ei riiva.

Kõige elavamalt hakkab villa kihama ja pargis promeneerijaid meelitama ilmselt suviti, mil saab kasutada rõdusid ja pargipoolset terrassi. Pargist villasse pääsemist lihtsustab varsti valmiv sild üle kanali.

(5)

¹ Restorani ajaloo kohta vt Hovi, K. „Kuld Löwi“ ja „Kultase“ ajal: Tallinna restoranikultuuri ajalugu 1918–1940, Tallinn, 2003, lk 36, 54–59 jj; „Mon Repos“ ja rahvusvaheline spionaash. – Waba Maa, 1922, 7. detsember, lk 4.

(3) Esimest ja teist korrust ühendav trepp. Fotod Uku Peterson
(4) Teise korruse saal eksponeeritud konstruktsioonidega
(5) Villa torn